

RAPORT DE ACTIVITATE: MANDATUL ÎN COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

Elena-Alexandra Calistru, Grupul III (Organizații ale Societății Civile)

Prezentare generală a activității

Pe parcursul mandatului în CESE, am desfășurat o activitate intensă și diversificată:

Statistic, contribuțiile mele includ:

- **11 avize** în calitate de raportor principal
- **1 aviz** în calitate de co-raportor
- **Participare activă** în peste **30 de grupuri de studiu**
- **Implicare** în **5 organisme permanente**
- **Participare** la **2 misiuni internaționale** importante
- **4 avize** în calitate de președinte al grupului de studiu

Deși activitatea mea s-a concentrat preponderent în secțiunea ECO (Economic and Monetary Union and Economic and Social Cohesion), care gestionează nu doar politicile economice generale, ci și întreaga arhitectură bugetară a UE, fondurile structurale și de coeziune, și instrumentele financiare, am contribuit semnificativ și în alte domenii, inclusiv relații externe (REX - External Relations), politici sociale (SOC - Employment, Social Affairs and Citizenship), piața internă (INT - Single Market, Production and Consumption) și politici de mediu (NAT - Agriculture, Rural Development and the Environment).

Experiența mea anterioară în monitorizarea bugetelor publice, transparență fiscală și fonduri europene a fost valorificată în cadrul CESE, permițându-mi să aduc o perspectivă tehnică, dar orientată spre nevoile cetățenilor, în dezbateri adeseori dominate de considerente strict economice sau politice.

Roluri asumate

- **Vicepreședintă și Președintă aleasă** a Secțiunii pentru Uniunea Economică și Monetară și Coeziune Economică și Socială (ECO Section)
- **Membră** a Secțiunii pentru Relații Externe (REX Section)
- **Membră** în organismele permanente:

- Comisia pentru Afaceri Financiare (CAF - Commission for Financial Affairs)
- Observatorul pentru Dezvoltare Durabilă (SDO - Sustainable Development Observatory)
- Comitetul de urmărire pentru Vecinii Estici (Eastern Neighbours Follow-up Committee)
- Comitetul de urmărire pentru Comerț Internațional (International Trade Follow-up Committee)
- Grupul Semestrului European (European Semester Group)

Avize și rapoarte coordonate ca raportor (cronologic)

1. Evaluarea e-Coeziune 2014-2020 (ECO/547 - Evaluation of e-Cohesion 2014-2020)

Acest aviz a analizat eficiența platformelor digitale utilizate în gestionarea fondurilor structurale ale UE, identificând barierele tehnice și administrative care au limitat accesibilitatea beneficiarilor la finanțare. Documentul a propus soluții concrete pentru simplificarea procedurilor și îmbunătățirea interoperabilității sistemelor pentru perioada de programare 2021-2027.

2. Inițiativa FAST-CARE (ECO/596 - FAST-CARE Initiative)

Avizul a evaluat acest instrument creat pentru a oferi sprijin rapid regiunilor și întreprinderilor afectate de crize prin adaptarea flexibilă a fondurilor de coeziune. Am analizat mecanismele de implementare și am propus măsuri pentru simplificarea accesului, creșterea transparenței și asigurarea că resursele ajung la beneficiarii cei mai afectați de situațiile de criză.

3. Evaluarea intermediară a Mecanismului de Redresare și Reziliență (ECO/607 - Mid-term Evaluation of the Recovery and Resilience Facility)

Am coordonat o analiză cuprinzătoare a implementării Planurilor Naționale de Redresare și Reziliență în diverse state membre, cu accent pe guvernanta acestui instrument financiar fără precedent. Avizul a evaluat eficacitatea mecanismelor de consultare, transparența în utilizarea fondurilor și implicarea societății civile în monitorizare.

4. Revizuirea intermediară a Cadrlui Financiar Multianual (ECO/625 - Mid-term Revision of the Multiannual Financial Framework)

Acest aviz strategic a examinat prioritățile bugetare ale UE în contextul multiplelor crize recente (pandemie, războiul din Ucraina, inflație). Am evaluat adecvarea instrumentelor

financiare existente și am formulat recomandări pentru creșterea flexibilității, consolidarea rezilienței și abordarea mai eficientă a provocărilor emergente.

5. Ancheta Anuală privind Creșterea Durabilă 2024 (ECO/634 - Annual Sustainable Growth Survey 2024)

Am analizat acest document central al Semestrului European care stabilește prioritățile economice pentru anul următor. Avizul a evaluat orientările propuse de Comisie prin prisma obiectivelor de sustenabilitate, competitivitate și coeziune socială, formulând recomandări pentru o abordare mai echilibrată a reformelor economice.

6. Transparența fiscală prin bugetare participativă în UE (ECO/643 - Enhancing Fiscal Transparency through Participatory Budgeting in the EU)

Acest aviz a explorat potențialul metodologiilor de bugetare participativă ca instrumente pentru creșterea transparenței fiscale la nivel european. Am analizat experiențele existente în diverse state membre și am propus un cadru pentru aplicarea acestor practici în contextul fondurilor și politicilor UE, cu accent pe consolidarea legitimității democratice a deciziilor financiare.

7. Considerații suplimentare privind Ancheta Anuală de Creștere Durabilă 2024 (ECO/649 - Additional Considerations on the Annual Sustainable Growth Survey 2024)

Am aprofundat analiza priorităților economice anuale ale UE, cu focus pe coerența dintre obiectivele de creștere economică și cele de dezvoltare durabilă. Avizul a oferit recomandări concrete pentru implementarea acestor priorități la nivel național, subliniind rolul esențial al dialogului social și civic.

8. Măsuri pentru o economie europeană rezilientă și incluzivă (ECO/661 - Measures for a Resilient, Cohesive and Inclusive European Economy)

Avizul a propus un set coerent de măsuri pentru consolidarea competitivității economiei europene, simultan cu reducerea disparităților regionale și sociale. Am analizat complementaritatea între diversele instrumente de investiții ale UE și am recomandat abordări integrate pentru maximizarea impactului acestora asupra coeziunii economice și sociale.

9. Cadrul Financiar Multianual post-2027 (ECO/662 - Multiannual Financial Framework Post-2027)

Am elaborat o analiză prospectivă a priorităților și structurilor de finanțare pentru următorul ciclu bugetar al UE. Avizul a abordat provocări precum posibila extindere a

UE, consolidarea capacităților de apărare, tranziția verde și digitală, propunând un cadru financiar adaptat acestor obiective strategice.

10. Locuințe accesibile: Politica de coeziune, Agenda urbană și societatea civilă (ECO/663 - Affordable Housing: Cohesion Policy, Urban Agenda, and Civil Society)

Acest aviz a analizat criza locuințelor în UE din perspectiva politicii de coeziune și a dezvoltării urbane. Am evaluat instrumentele existente și am propus soluții inovatoare de finanțare și reglementare pentru creșterea accesibilității locuințelor, cu accent pe implicarea comunităților și organizațiilor societății civile în dezvoltarea politicilor de locuire.

11. Strategia Europeană de Formare Judiciară 2021-2024 (SOC/674 - European Judicial Training Strategy 2021-2024)

Am coordonat evaluarea acestei strategii esențiale pentru funcționarea spațiului european de justiție. Avizul a analizat eficacitatea programelor de formare pentru profesioniștii din domeniul juridic, subliniind importanța acestora pentru aplicarea uniformă a dreptului UE și protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

12. Planul de acțiune pentru media în Europa (TEN/731 - Europe's Media Action Plan)

Acest aviz a examinat strategia UE pentru **protejarea** pluralismului media, siguranța jurnaliștilor și combaterea dezinformării. Am evaluat măsurile propuse pentru consolidarea sectorului media independent și am formulat recomandări pentru întărirea rezilienței acestuia în fața presiunilor politice și economice.

Avize în calitate de co-raportor

Evaluarea Fondului European pentru Investiții Strategice 2.0 (ECO/577 - Evaluation of European Fund for Strategic Investment 2.0)

Am contribuit la evaluarea acestui instrument central al Planului Juncker pentru investiții, analizând eficacitatea sa în mobilizarea capitalului privat pentru proiecte strategice. Avizul a examinat adăitionalitatea investițiilor generate și distribuția lor sectorială și geografică, oferind recomandări pentru viitoarele instrumente de investiții ale UE.

Avize în calitate de președinte al grupului de studiu

1. Investiții bazate pe gen în planurile naționale de redresare și reziliență (ECO/584 - Gender-based investments in national recovery and resilience plans)

Am coordonat analiza perspectivei de gen în alocarea fondurilor din PNRR, evaluând măsura în care statele membre au integrat considerente de egalitate de gen în proiectele propuse. Avizul a identificat bune practici și a formulat recomandări pentru o abordare mai echilibrată a investițiilor.

2. Implementarea strategiilor macro-regionale ale UE (ECO/609 - Implementation of EU macro-regional strategies)

Am condus evaluarea implementării strategiilor pentru regiunile Dunării, Mării Baltice, Adriatico-Ionică și Alpină. Avizul a analizat valoarea adăugată a acestor strategii pentru coeziunea teritorială și a propus măsuri pentru consolidarea guvernanței și finanțării lor.

3. Către o politică de coeziune 2.0 (ECO/621 - Towards a Cohesion policy 2.0)

Am coordonat elaborarea unui aviz vizionar privind viitorul politicii de coeziune, cel mai important instrument de investiții al UE. Documentul a propus reforme structurale pentru creșterea eficacității, simplificarea procedurilor și adaptarea la noile realități socio-economice și climatice.

4. Al 9-lea Raport privind Coeziunea (ECO/646 - 9th Cohesion Report)

Am ghidat analiza acestui raport fundamental care evaluează evoluția disparităților regionale în UE. Avizul a examinat tendințele identificate și a formulat recomandări pentru consolidarea coeziunii economice, sociale și teritoriale în contextul provocărilor actuale.

Activități în grupuri de studiu

Am participat activ în peste 30 de grupuri de studiu pe teme diverse, demonstrând capacitatea de a aborda subiecte complexe în multiple domenii:

Economie și finanțe:

- Strategia de finanțare NextGenerationEU (ECO/548 - NextGenerationEU funding strategy)
- Reforma cadrului fiscal al UE (ECO/553 - Reshaping the EU fiscal framework for a sustainable recovery and a just transition)

- Fiscalitatea pentru secolul XXI (ECO/558 – Business taxation for the 21st century)
- Combaterea utilizării entităților-scoică (ECO/572 - Fight the use of shell entities)
- Revizuirea reglementării piețelor instrumentelor financiare (ECO/576 - Review of the Markets in Financial Instruments Regulation)
- Impozitarea digitală (ECO/587 - Digital taxation)
- Reducerea discriminării între capitaluri proprii și datorii (ECO/595 - Debt-Equity Bias Reduction Allowance)
- Reforma cadrului de guvernare economică (ECO/597 - Communication on orientations for a reform of the EU economic governance framework)
- Recomandări pentru reformarea Semestrului European (ECO/600 - The EESC's recommendations for a solid reform of the European Semester)
- Noi resurse proprii ale UE (ECO/626 - Next generation of own resources)
- Stimularea creșterii pe termen lung prin reforme și investiții (ECO/630 - Boosting long-term inclusive growth through reforms and investment)

Piața internă și antreprenoriat:

- Corupția în achizițiile publice (INT/1023 – Corruption in public procurement / internal market)
- Evaluarea rapoartelor Letta și Draghi privind piața unică (INT/1070 – Assessment of the Letta and Draghi reports/Single market)
- Previzuni strategice (INT/918 - Strategic foresight)
- O mai bună legiferare (INT/919 - Better Regulation)

Mediu și dezvoltare durabilă:

- Aplicarea Convenției Aarhus - accesul la justiție în probleme de mediu (NAT/808 - Application of the Aarhus Convention - Access to Justice in Environmental Matters)
- Îmbunătățirea protecției mediului prin dreptul penal (NAT/853 - Improving environmental protection through criminal law)

Afaceri externe:

- Un parteneriat transatlantic puternic bazat pe valorile comune ale democrației (REX/534 - A strong transatlantic partnership based on the common values of democracy)
- Sprijinirea sectorului media independent din Belarus (REX/545 - Supporting the independent media sector in Belarus)
- Verificarea investițiilor străine în UE (REX/590 - Screening of foreign investments in the Union)

- Fragmentarea lanțurilor de aprovizionare și impactul asupra costului vieții (REX/596 - Fragmentation of supply chains and impact on the cost of living)
- Algoritmii social media și instrumentele de inteligență artificială (REX/601 - Social Media and AI Tool Algorithms)

Politici sociale și sănătate:

- Autoritatea Europeană pentru Pregătire și Răspuns în caz de Urgență Sanitară (SOC/702 - European Health Emergency Preparedness and Response Authority)
- Inițiativa împotriva litigiilor abuzive care vizează jurnaliștii și apărătorii drepturilor (SOC/734 - Initiative against abusive litigation targeting journalists and rights defenders)

Activitate în organisme permanente

Am fost implicată activ în:

- **CAF** (Comisia pentru Afaceri Financiare - Commission for Financial Affairs)
- **Observatorul pentru Dezvoltare Durabilă** (Sustainable Development Observatory)
- **Comitetul de urmărire pentru Vecinii Estici** (Eastern Neighbours Follow-up Committee)
- **Comitetul de urmărire pentru Comerț Internațional** (International Trade Follow-up Committee)
- **Grupul Semestrului European** (European Semester Group)
- **Categoria Viața Asociativă din CESE** (EESC Associational Life Category)

Misiuni internaționale

Am reprezentat CESE în delegații importante:

- **Misiunea în Canada** (Mission to Canada): Dialog structurat pe teme economice și comerciale
- **Misiunea în SUA** (Mission to the US): Discuții privind cooperarea economică transatlantică și reziliența lanțurilor de aprovizionare
- **Delegații bilaterale:** Parte din delegațiile la World Trade Organisation, European Central Bank

De ce bugetele și deciziile UE sunt relevante pentru toate organizațiile societății civile

Indiferent de domeniul specific în care activează o organizație a societății civile - fie că este vorba de mediu, drepturile omului, educație, sănătate, cultură sau dezvoltare comunitară - bugetele și deciziile economice ale UE au un impact direct și semnificativ asupra activității acesteia:

1. Finanțarea afectează toate sectoarele

Deciziile privind Cadrul Financiar Multianual și alocările bugetare determină resursele disponibile pentru toate domeniile de politici publice. O organizație de mediu, de exemplu, este afectată nu doar de bugetul pentru politici de mediu, ci și de modul în care sunt structurate fondurile de coeziune, de agricultură sau de cercetare, care conțin componente de mediu semnificative.

2. Condiționalitățile traversează granițele sectoriale

Condiționalitățile macroeconomice, de stat de drept sau legate de implementarea recomandărilor specifice de țară afectează toate tipurile de finanțări europene. O organizație care lucrează în domeniul educației, de exemplu, se poate confrunta cu blocaje în accesarea fondurilor din cauza neîndeplinirii unor condiții ce țin de guvernarea economică.

3. Arhitectura financiară modelează spațiul civic

Modul în care sunt concepute instrumentele financiare determină cine poate accesa fondurile și în ce condiții. Deciziile privind ratele de cofinanțare, prefinanțările, controlul și auditarea influențează capacitatea organizațiilor mici de a accesa fonduri europene, indiferent de sectorul lor de activitate.

4. Regulile de implementare determină impactul real

Dincolo de sumele alocate, regulile de implementare a fondurilor europene (proceduri de aplicare, raportare, monitorizare) pot fie să faciliteze, fie să obstrucționeze atingerea obiectivelor organizațiilor societății civile. Aceste reguli sunt stabilite în procesul de decizie economică și bugetară.

5. Prioritățile transversale afectează toate domeniile

Prioritățile transversale ale UE (digitalizare, tranziție verde, egalitate de gen) sunt integrate în toate liniile bugetare și influențează condițiile de finanțare pentru orice tip de proiect, indiferent de sectorul specific.

Prin urmare, pentru ca organizațiile societății civile să își poată îndeplini misiunea în orice domeniu, este esențial să fie reprezentate în procesele care modelează deciziile economice și bugetare ale UE. Înțelegerea mecanismelor economice și bugetare permite organizațiilor să anticipeze schimbările, să se adapteze la noile cerințe și să influențeze structura oportunităților de finanțare disponibile.

Viziune și angajamente pentru viitor

În eventualitatea reînnoirii mandatului, propun o abordare care să adreseze atât oportunitățile de dezvoltare a activității, cât și provocările întâmpinate până acum:

1. Consolidarea dialogului cu organizațiile societății civile din România

Context: În primii ani ai mandatului, comunicarea cu organizațiile românești a fost mai intensă, însă a scăzut în intensitate în ultimii 2-3 ani. Acest lucru s-a datorat parțial lipsei unui mecanism structurat de colaborare și unor resurse limitate de creștere a interesului societății civile românești pentru teme economice europene.

Angajamente:

- Crearea unui mecanism de informare trimestrială privind evoluțiile relevante din CESE
- Organizarea de consultări periodice înainte de elaborarea avizelor strategice
- Facilitarea participării reprezentanților organizațiilor românești la audierile CESE

2. Dezvoltarea unei platforme pentru schimburi de expertiză

Context: Organizațiile societății civile din România au avut până acum un rol limitat în procesul de nominalizare pentru CESE, în parte din cauza lipsei unei înțelegeri clare a impactului potențial al acestei reprezentări.

Angajamente:

- Conectarea expertizei tehnice din România cu procesele de elaborare a politicilor economice europene
- Crearea unui grup informal de lucru pe teme economice cu participarea organizațiilor interesate

- Organizarea de webinarii tematice privind impactul politicilor economice europene și bugetare asupra României

3. Amplificarea impactului avizelor CESE în România

Context: Deși CESE produce avize valoroase, urmărirea implementării recomandărilor și măsurarea impactului real la nivelul statelor member rămân provocări.

Angajamente:

- Dezvoltarea unor metodologii de urmărire a implementării recomandărilor
- Consolidarea relațiilor cu parlamentarii europeni români pentru promovarea pozițiilor societății civile
- Intensificarea comunicării publice privind contribuțiile societății civile la politicile economice

Mandatul meu în CESE a demonstrat potențialul substanțial al contribuției societății civile la modelarea politicilor economice și bugetare europene. Activitatea diversificată, atât în secțiunea ECO, cât și în alte domenii, reflectă capacitatea de a aborda probleme complexe și de a aduce perspective valoroase în dezbaterile tehnice.

Provocările întâmpinate, în special în ceea ce privește comunicarea sistematică cu organizațiile din România și implicarea acestora în procesele europene, reprezintă oportunități de îmbunătățire pentru viitor. Propun un nou model de colaborare, bazat pe comunicare sistematică, consultare structurată și dezvoltarea capacității comune de implicare a organizațiilor din România în procesele europene.

Cred că anii ce vor veni vor fi marcați de o reorientare a Uniunii Europene într-o zonă în care deciziile de oportunitate economică (sau *buzzword*-ul competitivității) vor fi principalul discurs care se va auzi, uneori făcând ca valorile democrației, statului de drept sau drepturile omului să fie puse pe un plan secund. Dar cred și că, dacă noi, ca societate civilă, învățăm să stăpânim bine dimensiunea tehnică a politicilor fiscal-bugetare sau guvernanta economică de la nivelul Uniunii Europene, vom reuși să promovăm acele valori în interiorul unei conversații care trebuie să se poarte cu cetățenii care vor trebui convinși să vadă în continuare utilitatea proiectului european.

Pentru mai multe detalii privind activitatea mea, puteți accesa detalii [AICI](#).